

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Psychologia rozwoju człowieka w biegu życia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Psychology of human development in their own lives (tłumaczenie strona uczelni) Lifespan psychology (propozycja tłumaczenia)
Kierunek studiów	psychologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	psychologia
Język wykładowy	język polski

Koordynator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Ewa Rzechowska, prof. KUL
---	-----------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	II	3
ćwiczenia	30	II	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
praktyki			
inne			

Wymagania wstępne	W1 – podstawowa wiedza o rozwoju człowieka w biegu życia
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – zapoznanie z aktualną wiedzą na temat rozwoju człowieka w ciągu życia od okresu prenatalnego do późnej dorosłości
C2 - wprowadzenie w zasady teorii rozwoju człowieka i metodologię badań nad rozwojem

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	student ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę na temat przedmiotu, metodologii i celów psychologii oraz jej subdyscyplin; zna i rozumie terminologię używaną na	K_W01 K_W02

	gruncie psychologii i jej subdyscyplin; posiada pogłębioną wiedzę o historii psychologii oraz jej współczesnych głównych nurtach i koncepcjach;	
W_02	student rozumie specyfikę, istotę i cele poznania naukowego, zna zasady metodologii psychologii; posiada wiedzę na temat projektowania i prowadzenia badań empirycznych w psychologii;	K_W04
W_03	student ma pogłębioną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia w różnych kontekstach społecznych oraz czynników stymulujących/ utrudniających ten rozwój;	K_W07
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	student potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii oraz powiązanych z nią dyscyplin do analizowania i interpretowania ludzkich zachowań; potrafi wskazać i opisać uwarunkowania (osobowe, społeczne oraz kulturowe) różnych zachowań człowieka oraz funkcjonowania określonych grup społecznych i organizacji posługując się wybranymi podejściami teoretycznymi;	K_U01
U_02	student potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać profesjonalne umiejętności; wspiera własny rozwój osobowy i zawodowy oraz aktywności na rzecz uczenia się przez całe życie;	K_U05
U_03	student potrafi przeprowadzić diagnozę psychologiczną w tym diagnozę zachowania, osobowości, różnic indywidualnych, emocji oraz funkcji poznawczych; wskazać prawidłowości oraz zaburzenia w rozwoju;	K_U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	student przyjmuje krytyczną postawę wobec stosowanych metod badawczych i uzyskanych dzięki nim wyników, a także wobec różnych poglądów i praktyk w zakresie psychologii;	K_K01
K_02	student dostrzega znaczenie sfery psychicznej dla funkcjonowania dzieci, młodzieży, człowieka dorosłego; jest przekonany o potrzebie wspierania człowieka w aspekcie kompetencji społecznych w ciągu całego życia; upowszechnia wiedzę dotyczącą rozwoju dzieci, młodzieży i człowieka dorosłego;	K_K03
K_03	student jest świadomy znaczenia zasad etycznych i uczciwości intelektualnej w działaniach naukowych oraz praktyce zawodowej psychologa;	K_K08

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Semestr II

1. Określenie psychologii rozwojowej jako nauki z zaakcentowaniem problematyki kierunku zmian rozwojowych, a w tym: przedmiot i zakres psychologii rozwojowej; definicje rozwoju jako zjawiska wieloaspektowego, systemowego i ukierunkowanego; założenia teoretyczne psychologii rozwoju człowieka w biegu życia (life span developmental psychology); periodyzacja życia ludzkiego na okresy i fazy rozwojowe; czynniki rozwoju psychicznego człowieka.
2. Metodologia badań nad rozwojem. Metody stosowane w badaniach empirycznych z zakresu psychologii rozwojowej. Etyka badań nad rozwojem psychicznym człowieka we wszystkich okresach życia.
3. Okres prenatalny oraz perinatalny: początki życia psychicznego człowieka, wrażliwość sensoryczna, komunikacja neurohormonalna pomiędzy matką a dzieckiem Okres niemowlęcy i poniemowlęcy: charakterystyka rozwoju fizycznego i motorycznego; rozwój czynności poznawczych oraz kompetencji komunikacyjnych; rozwój emocjonalny, społeczny, osobowości, początki rozwoju moralnego.
5. Okres przedszkolny: rozwój somatyczny i aktywności ruchowej; rozwój procesów poznawczych, sprawności językowych i komunikacyjnych; rozwój emocjonalny i społeczno-moralny, poznawanie ról społecznych w zabawie, dojrzałość szkolna dziecka, kształtowanie się sfery działania.
6. Okres młodszy szkolny: cechy myślenia logicznego na poziomie operacji konkretnych, zmiany w sferze emocjonalnej, motywacyjnej, społeczno-moralnej; szkoła - nowe zadania i wyzwania rozwojowe.
7. Okres dorastania: zadania rozwojowe okresu dorastania, rozwój procesów poznawczych (myślenie formalno-logiczne), autonomia rozwoju, idealizm młodzieńczy, kryzys tożsamości, zagadnienia rozwoju seksualnego młodzieży.
8. Okres młodzieńczy (młoda dorosłość): zadania rozwojowe, zmiany w systemie poznawczym, konsolidacja tożsamości, rozwój społeczno-moralny, decyzje związane z planami na przyszłość. Początki aktywności zawodowej.
9. Okres wczesnej dorosłości: zmiany w systemie poznawczym. Nowe zadania rozwojowe: rodzina, praca, grupy społeczne, odpowiedzialność obywatelska; rozwój tożsamości, rozwój zawodowy.
10. Średnia dorosłość: zmiany w myśleniu człowieka dorosłego: wiedza ekspercka, nabywanie mądrości życiowej, nowe zadania rozwojowe tego okresu, transmisja międzypokoleniowa, zmiany w zakresie tożsamości, ról rodzinnych i aktywności zawodowej.
12. Późna dorosłość: cechy myślenia człowieka w okresie późnej dorosłości, mądrość życiowa, reakcje na trudne zdarzenia życiowe, nowe zadania i wyzwania rozwojowe, kontakty społeczne.
13. Zagrożenia rozwoju w różnych okresach życia. Problematyka wspomagania rozwoju poznawczego. Podstawy diagnostyki rozwoju poznawczego człowieka.
14. Psychologiczna analiza rozwoju człowieka w obszarze wybranych funkcji psychicznych w ujęciu podłużnym.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	wykład konwencjonalny, wyjaśnienie podstawowych terminów	kolokwium, egzamin	uzupełnione i ocenione kolokwium, egzamin
W_02	studium przypadku	wykonanie zadania, opis	ocena tekstu pracy pisemnej
W_03	wykład konwencjonalny	kolokwium, egzamin	uzupełnione i ocenione kolokwium, egzamin
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	studium przypadku	wykonanie zadania, opis	ocena tekstu pracy pisemnej
U_02	burza mózgów	opracowanie określonych zagadnień w grupie i ich krytyczna ocena	zapis w arkuszu ocen
U_03	metoda metaplanu	opracowanie określonych zagadnień	ocena tekstu pracy pisemnej
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	ćwiczenia praktyczne	praca pisemna	oceniony tekst pracy pisemnej
K_02	dyskusja	poziom zaangażowania w dyskusję	zapis w arkuszu ocen
K_03	ćwiczenia praktyczne	praca pisemna	oceniony tekst pracy pisemnej

VI. Kryteria oceny, wagi

Ocena niedostateczna

W – student nie posiada wiedzy na temat przedmiotu, metodologii, celów psychologii oraz jej subdyscyplin; nie zna i nie rozumie terminologii używanej na gruncie psychologii i jej subdyscyplin; nie posiada wiedzy o historii psychologii oraz współczesnych głównych nurtach; nie rozumie specyfiki, celów poznania naukowego, nie zna metodologii psychologii; nie posiada wiedzy na temat projektowania i prowadzenia badań; nie posiada wiedzy na temat rozwoju człowieka w cyklu życia w różnych kontekstach społecznych;

U - student nie potrafi wykorzystać wiedzy teoretycznej z zakresu psychologii i powiązanych z nią dyscyplin do prowadzenia, analiz i interpretacji zachowań dzieci i młodzieży; nie wskazuje uwarunkowań różnych zachowań; nie zdobywa samodzielnie wiedzy, nie rozwija umiejętności; nie podejmuje działań wspierających własny rozwój osobowy, zawodowy oraz aktywności na rzecz uczenia się; nie potrafi wykonać diagnozy psychologicznej oraz określić prawidłowości i nieprawidłowości w rozwoju;

K – student nie jest krytyczny wobec stosowanych metod badawczych, uzyskanych wyników, poglądów, praktyk psychologicznych; nie rozumie znaczenia sfery psychicznej dla rozwoju i funkcjonowania dzieci i młodzieży; nie dostrzega potrzeby popularyzowania wiedzy psychologicznej; nie stosuje zasad etycznych i uczciwości intelektualnej w działaniach naukowych i praktyce;

Ocena dostateczna

W – student posiada wiedzę na temat przedmiotu, metodologii, celów psychologii oraz jej subdyscyplin; zna i rozumie terminologię używaną na gruncie psychologii i jej subdyscyplin; posiada wiedzę o historii psychologii oraz współczesnych głównych nurtach; rozumie specyfikę, celów poznania naukowego, zna metodologię psychologii; posiada wiedzę na temat projektowania i prowadzenia badań; posiada wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia w różnych kontekstach społecznych;

U - student potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii i powiązanych z nią dyscyplin do prowadzenia, analiz i interpretacji zachowań dzieci, młodzieży, dorosłych; wskazuje uwarunkowania różnych zachowań; zdobywa samodzielnie wiedzę, rozwija umiejętności; podejmuje działania wspierające własny rozwój osobowy, zawodowy oraz aktywności na rzecz uczenia się; potrafi wykonać diagnozę psychologiczną oraz określić prawidłowości i nieprawidłowości w rozwoju;

K – student jest krytyczny wobec stosowanych metod badawczych, uzyskanych wyników, poglądów, praktyk psychologicznych; rozumie znaczenie sfery psychicznej dla rozwoju i funkcjonowania dzieci i młodzieży; dostrzega potrzebę popularyzowania wiedzy psychologicznej; stosuje zasady etycznej uczciwości intelektualnej w działaniach naukowych i praktyce;

Ocena dobra

W – student posiada dobrą wiedzę na temat przedmiotu, metodologii, celów psychologii oraz jej subdyscyplin; dobrze zna i rozumie terminologię używaną na gruncie psychologii i jej subdyscyplin; posiada wiedzę o historii psychologii oraz współczesnych głównych nurtach; rozumie specyfikę, celów poznania naukowego, dobrze zna metodologię psychologii; posiada wiedzę na temat projektowania i prowadzenia badań; posiada wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia w różnych kontekstach społecznych;

U - student potrafi dobrze wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii i powiązanych z nią dyscyplin do prowadzenia, analiz i interpretacji zachowań dzieci, młodzieży, dorosłych; dobrze wskazuje uwarunkowania różnych zachowań; zdobywa samodzielnie wiedzę, rozwija umiejętności; podejmuje działania wspierające własny rozwój osobowy, zawodowy oraz aktywności na rzecz uczenia się; potrafi wykonać diagnozę psychologiczną oraz określić prawidłowości i nieprawidłowości w rozwoju;

K – student jest krytyczny wobec stosowanych metod badawczych, uzyskanych wyników, poglądów, praktyk psychologicznych; dobrze rozumie znaczenie sfery psychicznej dla rozwoju i funkcjonowania dzieci i młodzieży; dostrzega potrzebę popularyzowania wiedzy psychologicznej; przestrzega zasad etycznych i uczciwości intelektualnej w działaniach naukowych i praktyce;

Ocena bardzo dobra

W – student posiada pogłębioną wiedzę na temat przedmiotu, metodologii, celów psychologii oraz jej subdyscyplin; bardzo dobrze zna i rozumie terminologię używaną na gruncie psychologii i jej subdyscyplin; posiada wiedzę o historii psychologii oraz współczesnych głównych nurtach; rozumie specyfikę, celów poznania naukowego, dobrze zna metodologię psychologii; posiada wiedzę na temat projektowania i prowadzenia badań; posiada wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia w różnych kontekstach społecznych;

U - student bardzo dobrze potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii i powiązanych z nią dyscyplin do prowadzenia, analiz i interpretacji zachowań dzieci, młodzieży, dorosłych; prawidłowo wskazuje uwarunkowania różnych zachowań; zdobywa samodzielnie wiedzę, rozwija umiejętności; podejmuje działania wspierające własny rozwój osobowy, zawodowy oraz aktywności na rzecz uczenia się; potrafi wykonać diagnozę psychologiczną oraz określić prawidłowości i nieprawidłowości w rozwoju;

K – student jest krytyczny wobec stosowanych metod badawczych, uzyskanych wyników, poglądów, praktyk psychologicznych; bardzo dobrze rozumie znaczenia sfery psychicznej dla rozwoju i funkcjonowania dzieci i młodzieży; dostrzega potrzeby popularyzowania wiedzy psychologicznej; przestrzega zasad etycznych i uczciwości intelektualnej w działaniach naukowych i praktyce;

Ćwiczenia – zaliczenie na ocenę

Podstawą do zaliczenia ćwiczeń jest:

- obecność na ćwiczenia
- przygotowanie do zajęć i aktywny w nich udział (uczestnictwo w dyskusjach, burzy mózgów, ćwiczeniach praktycznych)
- pozytywna ocena z kolokwiów pisemnych (zaliczenie pozytywne kolokwium od 60%) (ocena 3.0 -60-65%; ocena 3.5 66-75%; ocena 4.0 – 76-85%; ocena 4.5 - 86-95%; ocena 5.0 96-100%)
- napisane pracy z zakresu rozwoju dzieci lub młodzieży

Wykład – zaliczenie na ocenę

Podstawą do zaliczenia wykładu jest:

- zaliczenie ćwiczeń
- obecność na wykładzie i aktywne w nim uczestnictwo
- uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu pisemnego (zaliczenie od 60%)

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	60h
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	120h

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<ol style="list-style-type: none">1. Bee H. (2004). Psychologia rozwoju człowieka. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.2. Brzezińska A. (red.). (2005). Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa. Gdańsk: GWP.3. Trempała J. (red.). (2011). Psychologia rozwoju człowieka. Podręcznik akademicki. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.4. Turner J., Helms D. (1999). Rozwój człowieka. Warszawa: WSiP.5. Vasta R., Haith M.H., Miller S.A. (1995). Psychologia dziecka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
Literatura uzupełniająca
<ol style="list-style-type: none">1. Birch A., Malim T. (1998). Psychologia rozwojowa w zarysie. Od niemowlęctwa do dorosłości. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.2. Bryant P.E., Colman A.M. (red.) (1997). Psychologia rozwojowa. Poznań: Wydawnictwo Zysk i S-ka.3. Czerwińska-Jasiewicz M. (2015). Psychologia rozwoju młodzieży w kontekście biegu ludzkiego życia. Warszawa: Wydawnictwo Difin.4. Harwas-Napierała B., Trempała J. (red.) (2000). Psychologia rozwoju człowieka. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, t. 2, 3.5. Oleszkowicz A., Senejko A. (2013). Psychologia dorastania. Zmiany rozwojowe w dobie globalizacji. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.6. Oleś P. (2011). Psychologia człowieka dorosłego. Ciągłość. Zmiana. Integracja. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.7. Steuden S. (2011). Psychologia starzenia się i starości. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

8. Stuart-Hamilton I. (2005). Psychologia starzenia się. Poznań: Zysk i S-ka.
9. Zagórska W., Jelińska M., Surma M., Lipska A. (2012). Wydłużająca się droga do dorosłości. Warszawa: Wydawnictwo UKSW.

IX. Prowadzący

Imię i nazwisko	Forma zajęć
Ewa Rzechowska	wykład
Monika Dacka	ćwiczenia